سورة يوسف

بِسْمِ بەناوی ٱللَّهِ خودا ٱلرَّحْمَٰنِ ئەوپەڕی میهرەبان وبەبەزەیی (ناوێکی پیرۆزی خودایە) ٱلرَّحِيمِ ئەوپەڕی بەخشندە (ناوێکی پیرۆزی خودایە)

الر ئەلف لام ڕا تِلْكَ ئا ئەوەیە آيَاتُ ئایەت و نیشانە گەورەکانی الْكِتَابِ ئەو کیتابەی الْمُبِينِ کە ڕۆن و ڕۆنکەرەوەیە (١)

إِنَّا بەدڵنیایی ئێمە خۆمان أَنزَلْنَاهُ دامانبەزاند قُرْآنًا وەك قورئانێکی عَرَبِيًّا بەزمانی عەرەبی لَّعَلَّكُمْ بەلکو تَعْقِلُونَ تێ بگەن و پێی بگەن

(٢) نَحْنُ ئێمە نَقُصُّ چیرۆك دەگێڕینەوە عَلَيْكَ بەسەرتا أَحْسَنَ چاکترین الْقَصَصِ چیرۆك بِمَا بەوەی أَوْحَيْنَا سروشمانکردوە

إِلَيْكَ بۆتۆ هَٰذَا ئەو الْقُرْآنَ قورئانە وَإِن و ئەگەریش كُنتَ تۆ- مِن لە قَبْلِهِ پێش ئەوەدا لَمِنَ بەڕاستی لە

الْغَافِلِينَ بێئاگایان -بووی (٣) إِذْ کاتێ کە قَالَ - يُوسُفُ یوسف -گوتی لِأَبِيهِ بە باوکی يَا أَبَتِ بابە گیان إِنِّي بێگومان من

رَأَيْتُ بینیم (لەخەومدا) أَحَدَ عَشَرَ یازدە كَوْكَبًا ئەستێرە وَالشَّمْسَ و ڕۆژ وَالْقَمَرَ و مانگ رَأَيْتُهُمْ ئەوانم بینی لِي بۆ من!

سَاجِدِينَ لە سوژدەدابوون (٤) قَالَ (باوکی) پێی گوت يَا بُنَيَّ ئەی کوڕی خۆم لَا تَقْصُصْ مەگێڕەوە رُؤْيَاكَ چیرۆکەکەت

عَلَىٰ بەسەر إِخْوَتِكَ براکانت فَيَكِيدُوا ئیتر بەفێڵ داڕێژن لَكَ بۆتۆ كَيْدًا پلانێك (بە مەبەستی زەرەربەخش) إِنَّ بەراستی

الشَّيْطَانَ شەیتان لِلْإِنسَانِ بۆ مرۆڤ عَدُوٌّ دوژمنێکی مُّبِينٌ دیارورۆنە (٥) وَكَذَٰلِكَ ئا ئەوها يَجْتَبِيكَ تۆ هەڵدەبژێرێ

رَبُّكَ پەروەردیگار وَيُعَلِّمُكَ وفێرت دەکات مِن لە تَأْوِيلِ لێکدانەوەی الْأَحَادِيثِ قسەکان (وخەونەکان) وَيُتِمُّ و کامڵ دەکات

نِعْمَتَهُ ناز و نیعمەتی خۆی عَلَيْكَ بەسەرت وَعَلَىٰ و بەسەر آلِ بنەماڵەی يَعْقُوبَ یەعقوب كَمَا هەرچۆن

أَتَمَّهَا (نێعمەتەکانی) کامڵ کردوە عَلَىٰ بەسەر أَبَوَيْكَ باوانت مِن لە قَبْلُ پێشا إِبْرَاهِيمَ ئیبراهیم وَإِسْحَاقَ و ئیسحاق إِنَّ بەڕاستی

رَبَّكَ پەروەردیگارت عَلِيمٌ زۆرزانای حَكِيمٌ زۆرکاربەجێییە (٦) لَّقَدْ بەڕاستی كَانَ - فِي هەبوو لە يُوسُفَ یوسف

وَإِخْوَتِهِ و براكانى آيَاتٌ نیشانه و بەڵگەی زۆر گەورە لِّلسَّائِلِينَ بۆ داواكار و پرسیاركاران (٧) إِذْ كاتێ قَالُوا گوتیان

لَيُوسُفُ بەڕاستی یوسف وَأَخُوهُ و براكەی أَحَبُّ خۆشەویستترن إِلَىٰ بۆ أَبِينَا باوكمان مِنَّا له ئێمه وَنَحْنُ لەكاتێ ئێمه

عُصْبَةٌ دەسته و كۆمەڵێكین إِنَّ بێگومان أَبَانَا باوكمان لَفِي هەر لەناو ضَلَالٍ گومڕاییەكی مُّبِينٍ زۆر دیار و ئاشكرایه (٨) اقْتُلُوا -

يُوسُفَ یوسف -بكوژن أَوِ یان اطْرَحُوهُ فڕێی بدەنه أَرْضًا زەوییەك يَخْلُ چۆڵ دەبێ لَكُمْ بۆ ئێوه وَجْهُ ڕووی أَبِيكُمْ باوكتان

وَتَكُونُوا ئیتر - مِن له بَعْدِهِ دوای ئەو -دەبنه قَوْمًا كۆمەڵێكی صَالِحِينَ چاك (٩) قَالَ - قَائِلٌ قسەكەرێك مِّنْهُمْ لەوان -گوتی

لَا تَقْتُلُوا - يُوسُفَ یوسف -مەكوژن وَأَلْقُوهُ و فڕێیبدەنه فِي ناو غَيَابَتِ الْجُبِّ بیرێكی لێوهەڵچنراو يَلْتَقِطْهُ - بَعْضُ هەندێ

السَّيَّارَةِ كاروان -هەڵیدەگرنەوه إِن ئەوە ئەگەر كُنتُمْ ئێوه - فَاعِلِينَ بكەری ئەوكاره -بوون (١٠) قَالُوا گوتیان

يَا أَبَانَا ئەی باوكی خۆمان مَا لَكَ ئەوە چییته لَا تَأْمَنَّا دڵنیا نابیت لێمان عَلَىٰ لەسەر يُوسُفَ یوسف وَإِنَّا و بەڕاستی ئێمه

لَهُ بۆ وی لَنَاصِحُونَ تەواو ئامۆژگاریكەرین (١١) أَرْسِلْهُ بینێره مَعَنَا لەگەڵمان غَدًا سبەی يَرْتَعْ هەڵئەپەڕێ وَيَلْعَبْ و یاریدەكات

وَإِنَّا و بەدڵنیاییش ئێمه لَهُ بۆ ئەو لَحَافِظُونَ تەواو پارێزكارین (١٢) قَالَ (باوكیان) گوتی إِنِّي بەڕاسی من

لَيَحْزُنُنِي زۆر دلگرانم دەكات أَن كه تَذْهَبُوا بِهِ ئەوی ببەن وَأَخَافُ و دەترسم أَن كه يَأْكُلَهُ - الذِّئْبُ گورگ -ئەوی بخوات

وَأَنتُمْ و ئێوەش عَنْهُ لێی غَافِلُونَ غافل و بێئاگا بوون (١٣) قَالُوا گوتیان لَئِنْ (وەللا) ئەگەر أَكَلَهُ - الذِّئْبُ گورگ -بیخوات

وَنَحْنُ و ئێمەش عُصْبَةٌ كۆمەڵ و دەستەیەكی (بەهێزی) ن إِنَّا (ئەوە) ئێمه إِذًا كەوابێ لَّخَاسِرُونَ بەڕاستی خەسارەتمەندیین (١٤)

فَلَمَّا جا كاتێ ذَهَبُوا بِهِ ئەویان برد وَأَجْمَعُوا و كۆدەنگیانكرد أَن كه يَجْعَلُوهُ ئەو بخەنه فِي ناو غَيَابَتِ الْجُبِّ تاریكایی بیر

وَأَوْحَيْنَا و سروشمانكرد إِلَيْهِ بۆی لَتُنَبِّئَنَّهُم بێگومان تۆ هەواڵیان پێدەدەی بِأَمْرِهِمْ هَٰذَا بەو كارەی ئێستایان وَهُمْ لەكاتێ ئەوان

لَا يَشْعُرُونَ هەست پێناكه و نازانن (١٥) وَجَاءُوا ئیتر هاتن بۆ لای أَبَاهُمْ باوكیان عِشَاءً عیشایێ يَبْكُونَ (وا) دەگریێن (١٦)

قَالُوا گوتیان: يَا ئەی أَبَانَا باوکی خۆمان إِنَّا ئێمە ذَهَبْنَا ڕۆشتین نَسْتَبِقُ مسابقە بکەین وَتَرَكْنَا و ئێمە- يُوسُفَ یوسف مان

عِندَ لای مَتَاعِنَا کەلوپەلەکانمان -بەجێهێشت فَأَكَلَهُ ئەوە بوو- الذِّئْبُ گورگ -ئەوی خوارد وَمَا و- أَنتَ تۆ

بِمُؤْمِنٍ (هەرگیز) برواکەر -نیت لَّنَا بۆمان وَلَوْ خۆ ئەگەر كُنَّا ئێمە- صَادِقِينَ ڕاستگۆش -بووبین (١٧) وَجَاءُوا و هێنایانە

عَلَىٰ سەر قَمِيصِهِ کراسەکەی بِدَمٍ خوێنێکی كَذِبٍ درۆیین قَالَ (باوکیان) گوتی: بَلْ بەڵکوو سَوَّلَتْ لواندووی و ڕازاندوویەتیەوە

لَكُمْ بۆتان أَنفُسُكُمْ نەفسی خۆتان بۆخۆتان أَمْرًا کارێك فَصَبْرٌ جا خۆڕاگرییێکی جَمِيلٌ جوان وَاللَّهُ و هەرخودایە

الْمُسْتَعَانُ یارمەتی دەر و پشت وپەنایێ عَلَىٰ لەسەر مَا ئەوەی تَصِفُونَ ئێوە وەصفی دەکەن و باسی دەکەن (١٨) وَجَاءَتْ و-

سَيَّارَةٌ زۆررۆییێك (کاروانێ) -هات فَأَرْسَلُوا و- وَارِدَهُمْ ئاوهێنی خۆیان -نارد فَأَدْلَىٰ جا شۆڕی کردەوە دَلْوَهُ دەولکەکەی قَالَ گوتی:

يَا ئەی بُشْرَىٰ مزگێنی هَٰذَا ئەوە غُلَامٌ کوڕێکە وَأَسَرُّوهُ و شاردیانەوە بِضَاعَةً وەك کەل و پەلێ وَاللَّهُ و خوداش عَلِيمٌ زۆر زانایە

بِمَا بەوەی يَعْمَلُونَ ئەوان دەیکەن (١٩) وَشَرَوْهُ و وایانکرد بکڕدرێ (فرۆشتیان) بِثَمَنٍ بە نرخێکی بَخْسٍ کەمکراو

دَرَاهِمَ چەند درهەمێکی مَعْدُودَةٍ ژمێردراو (کەم) وَكَانُوا و ئەوان- فِيهِ لەو (لەبۆ یوسف) مِنَ لە (کەسانێ) -بوون کە

الزَّاهِدِينَ بێ نیاز و زاهید بوون (٢٠) وَقَالَ وە- الَّذِي ئەو کەسەی اشْتَرَاهُ ئەوی کڕی مِن لە مِّصْرَ میصر

لِامْرَأَتِهِ بۆ خێزانەکەی أَكْرِمِي ڕێز بنێ لە مَثْوَاهُ جێ و ڕێگای عَسَىٰ بەڵکوو أَن ئەوەی کە يَنفَعَنَا سودمان پێ بگەیەنێ أَوْ یان

نَتَّخِذَهُ بیکەینە- وَلَدًا کوڕێ (-بۆخۆمان) وَكَذَٰلِكَ و ئاوا مَكَّنَّا پایەدار و جێگیرمانکرد- لِيُوسُفَ یوسف فِي لە الْأَرْضِ زەوی

وَلِنُعَلِّمَهُ و هەروەها یا فێری بکەین مِن لە تَأْوِيلِ لێکدانەوە ویەکلاکردنەوەی الْأَحَادِيثِ قسە و باس (و خەون) ەکان وَاللَّهُ و خودا

غَالِبٌ زاڵە عَلَىٰ بەسەر أَمْرِهِ کار و فەرمانی وَلَٰكِنَّ بەڵام أَكْثَرَ زۆربەی النَّاسِ خەڵک لَا - يَعْلَمُونَ نازانن (٢١)

وَلَمَّا و کاتێ بَلَغَ گەیشتە أَشُدَّهُ ئەوپەڕی هێز و توانایی آتَيْنَاهُ پێمانبەخشی حُكْمًا حوکم وَعِلْمًا و زانستێک وَكَذَٰلِكَ و ئاواش

نَجْزِي پاداش دەدەینەوە الْمُحْسِنِينَ چاکەکاران (٢٢) وَلَمَّا کاتێ بَلَغَ گەیشتە أَشُدَّهُ ئەوپەڕی هێز وتوانای آتَيْنَاهُ - حُكْمًا حوکم

وَعِلْمًا ۚ علمێکمان -پێبەخشی وَكَذَٰلِكَ و ئاواش نَجْزِي - الْمُحْسِنِينَ چاکەکاران -پاداش دەدەینەوە (٢٢) وَرَاوَدَتْهُ -

الَّتِي ئەو (ئافرەتەی) هُوَ ئەو (یوسف) فِي لە بَيْتِهَا ماڵیان (بوو) / (خۆی هێناو برد) ، عَن (بە ناحەزی) نَّفْسِهِ نەفسی ئەو (یوسف)

وَغَلَّقَتِ و زۆر مەحکەم- الْأَبْوَابَ دەرگاکانی -داخست وَقَالَتْ وگوتی هَيْتَ - لَكَ ۚ بۆتۆ -خۆم ئامادەکردوە دە وەرە

قَالَ (یوسف) گوتی مَعَاذَ پەنا بە اللَّهِ ۖ خودا إِنَّهُ هەر ئەوە رَبِّي خاوەنم أَحْسَنَ - مَثْوَايَ ۖ جێ و ڕێی /چاککردم ، إِنَّهُ بەدڵنیایی

لَا يُفْلِحُ - الظَّالِمُونَ ستەمکاران -سەرناکەون و سەرفراز نابن (٢٣) وَلَقَدْ ئەوەبوو هَمَّتْ (ئافرەتەکە) چوو بِهِ ۖ لۆی

وَهَمَّ و (یوسف) - بِهَا لۆی چوو (بوو) لَوْلَا ئەگەر نە أَن رَّأَىٰ نەیبینیبوا بُرْهَانَ بەڵگەی یەکلاکەری

رَبِّهِ ۚ پەروەردگاری/نە -- بيني بووا ، كَذَٰلِكَ ئاوا لِنَصْرِفَ تا- عَنْهُ لێی/ لادەین السُّوءَ خراپە

وَالْفَحْشَاءَ ۚ و گوناحی گەورەو دزێو و قێزەوەن (زینا) إِنَّهُ بەدڵنیایی ئەو مِنْ لە عِبَادِنَا بەندەکانی ئێمەیە

الْمُخْلَصِينَ ئەوانەی دەربازکراو و پاککراوەن (٢٤) وَاسْتَبَقَا و هەردوکیان ڕاپانکردە (کێ زووتر بگاتە) الْبَابَ دەرگا

وَقَدَّتْ و (ئافرەتەکە) - قَمِيصَهُ کراسەکەی مِن لە دُبُرٍ دواوە -هەرزڕاند وَأَلْفَيَا و- سَيِّدَهَا گەوەرەی ئافرەتەکە (مێردەکە) یان

لَدَى لای الْبَابِ ۚ دەرگاکە ، قَالَتْ (ئافرەتەکە) گوتی مَا چی جَزَاءُ سزای مَنْ کەسێکە أَرَادَ ویستبێتی

بِأَهْلِكَ بۆ کەس و خێزانی تۆ/a> سُوءًا خراپەیەك إِلَّا جگە لە أَن ئەوەی يُسْجَنَ زیندان بکرێ أَوْ یا عَذَابٌ عەزابێکی

أَلِيمٌ بەئازار (بدرێ) (٢٥) قَالَ (یوسف) گوتی هِيَ ئەو خۆی رَاوَدَتْنِي داوی لێدانام عَن (دوور) لە نَّفْسِي ۚ ویستی خۆم ،

وَشَهِدَ و- شَاهِدٌ شایەتێك مِّنْ لە أَهْلِهَا کەسانی (ئافرەتەکە) -شایەتی دا : إِن ئەگەر كَانَ قَمِيصُهُ کراسەکەی قُدَّ - مِن لە

قُبُلٍ پێشەوە -هەڵزڕا -بوو فَصَدَقَتْ ئەوە (ئافرەتەکە) ڕاست دەکا وَهُوَ و ئەو (یوسف) مِنَ لە الْكَاذِبِينَ درۆزنانە (٢٦)

وَإِن و ئەگەر كَانَ قَمِيصُهُ كراسەكەی قُدَّ هەڵدڕێنرابوو مِن لە دُبُرٍ دوواوە فَكَذَبَتْ ئەوە (ئافرەتەكە) درۆی كردوە

وَهُوَ و ئەو (یوسف) مِنَ لە الصَّادِقِينَ ڕاستگۆیانە (٢٧) فَلَمَّا جا كاتێ رَأَى بینی قَمِيصَهُ كراسەكەی قُدَّ هەڵدڕێنراوە مِن لە

دُبُرٍ دوواوە قَالَ گوتی إِنَّهُ بەڕاستی ئەوە مِن لە كَيْدِكُنَّ پیلانی ئێوەی (ئافرەتانە) إِنَّ بەڕاستی كَيْدَكُنَّ پیلانی ئێوە

عَظِيمٌ زۆر گەورەیە (٢٨) يُوسُفُ یوسف أَعْرِضْ واز بهێنە عَنْ لە هَٰذَا ئەو (مەسەل) ە ، وَاسْتَغْفِرِي و داوای لێبوردن بكە

لِذَنبِكِ بۆ تاوانەكەت إِنَّكِ بەدڵنیایی تۆ (ئافرەت) كُنتِ - مِنَ لە الْخَاطِئِينَ هەڵەكردان -بووی (٢٩) وَقَالَ و-

نِسْوَةٌ چەند ژنێ فِي لە الْمَدِينَةِ شارەكە -گوتیان امْرَأَتُ ژنی الْعَزِيزِ عەزیز تُرَاوِدُ (داوادەنێ بۆ) فَتَاهَا (خزمەتكارەكەی)

عَن (دوور) لە نَّفْسِهِ (ویستی) خۆی ، قَدْ بەدڵنیایی شَغَفَهَا - حُبًّا خۆشەویستی -گەیشتۆتە پەردەی دڵی ، إِنَّا ئێمە بەڕاستی

لَنَرَاهَا ئەو دەبینین فِي لەناو ضَلَالٍ گومڕاییەكی مُّبِينٍ دیار و ئاشكرا -دایە (٣٠) فَلَمَّا جا كاتێ سَمِعَتْ گوێی بیست بوو

بِمَكْرِهِنَّ بە (مەكر و پیلانی شارەوەیان) أَرْسَلَتْ ناردی إِلَيْهِنَّ (بەدوایان) وَأَعْتَدَتْ و ئامادەیكرد لَهُنَّ بۆیان

مُتَّكَأً جێگایێ (بۆ خواردنەوە و پشت وئەنیشك لەسەدانان) وَآتَتْ و دای بە كُلَّ هەر وَاحِدَةٍ یەكێ مِّنْهُنَّ لەوان سِكِّينًا چەقوێ ،

وَقَالَتِ و گوتی: اخْرُجْ دەركەوە عَلَيْهِنَّ بەسەریان فَلَمَّا جا كاتێ رَأَيْنَهُ (ژنەكان) ئەویان بینی أَكْبَرْنَهُ بە گەورەیان گرت

وَقَطَّعْنَ و (بەجۆرێ) - أَيْدِيَهُنَّ دەستی خۆیان -بڕی وَقُلْنَ و گوتیان حَاشَ حاشا لِلَّهِ بۆ خودا مَا هَٰذَا ئەوە-

بَشَرًا بەشەرێك -نییە إِنْ - هَٰذَا ئەوە (-شتێ) نییە إِلَّا جگە لە مَلَكٌ فریشتەیەكی كَرِيمٌ بەرز و بەبەها (٣١) قَالَتْ گوتی:

فَذَٰلِكُنَّ ئائەوە بوو الَّذِي ئەوەی لُمْتُنَّنِي (ئێوە) لۆمەی منتان كرد فِيهِ (دەربارەی وی) وَلَقَدْ بەڵێ بەدڵنیایی رَاوَدتُّهُ (داوم بۆی دانا)

عَن دوور لە نَّفْسِهِ (ویستی) خۆی فَاسْتَعْصَمَ جا ئەوبەتوندی خۆی پاراست ورێی نەدا وَلَئِن ئیتر ئەگەر لَّمْ يَفْعَلْ - مَا ئەوەی

آمُرُهُ فەرمانی پێدەکەم -ئەنجام نەدات لَيُسْجَنَنَّ ئەوە بەدڵنیایی هەر زیندان دەکرێ وَلَيَكُونًا و بەدڵنیایی- مِّنَ لە

الصَّاغِرِينَ زەلیلکراو بچوککراوان دەبێ (٣٢) قَالَ (یوسف) گوتی رَبِّ پەروەردیگارە السِّجْنُ زیندانی أَحَبُّ -

إِلَيَّ بەلامەوە -خۆشترە مِمَّا لەوەی يَدْعُونَنِي (ئەوان) بانگم دەکەن إِلَيْهِ بۆی وَإِلَّا و خۆ ئەگەر- تَصْرِفْ لانەبەی عَنِّي لێم

كَيْدَهُنَّ پیلانی (ژنەکان) أَصْبُ (ئەوە) مەیل دەکەم إِلَيْهِنَّ بەلایان وَأَكُن و- مِّنَ لە الْجَاهِلِينَ نەفامان -دەبم (٣٣)

فَاسْتَجَابَ جا قبوڵی کرد دوعاکەی لَهُ پۆی رَبُّهُ پەروەردگاری فَصَرَفَ ئیتر لایبرد عَنْهُ لێی كَيْدَهُنَّ پیلان وفێڵی ژنەکان،

إِنَّهُ بەدڵنیای هەر هُوَ ئەو خۆی السَّمِيعُ تەواو بیسەری الْعَلِيمُ تەواو زانایە (٣٤) ثُمَّ پاشان بَدَا -

لَهُم بۆیان -دەرکەوت وئاشکرا بوو - مِّن لە بَعْدِ دووای مَا ئەوەی رَأَوُا - الْآيَاتِ نیشانە گەورەکانیان -بینی -

لَيَسْجُنُنَّهُ کەوا هەردەبێ زیندانی بکەن حَتَّىٰ هەتا حِينٍ ماوەیێك (٣٥) وَدَخَلَ و- مَعَهُ لەگەڵیدا -چوونە ناو السِّجْنَ زیندانی

فَتَيَانِ دوو کوڕی گەنج ، قَالَ - أَحَدُهُمَا یەکێکیان -گوتی إِنِّي بەڕاستی من أَرَانِي خۆم دەبینم أَعْصِرُ (ترێ) دەکوشم

خَمْرًا (ببێتە) شەرابی سەرخۆشکار (عارەق) وَقَالَ وە- الْآخَرُ ئەویتریان -گوتی إِنِّي من بەڕاستی أَرَانِي دەبینم أَحْمِلُ - فَوْقَ لەسەر

رَأْسِي سەرم خُبْزًا نان م -هەڵگرتووە تَأْكُلُ - الطَّيْرُ باڵدار و تەیر مِنْهُ لێی -دەخۆن ، نَبِّئْنَا هەواڵی ڕاست و دروستمان پێ بدە

بِتَأْوِيلِهِ بە لێکدانەوەی (ئەو خەونانە) إِنَّا بەڕاستی ئێمە نَرَاكَ تۆ دەبینین مِنَ لە الْمُحْسِنِينَ چاکەکاران ی (٣٦) قَالَ گوتی لَا -

يَأْتِيكُمَا بۆتان نایێ طَعَامٌ خۆراکێ تُرْزَقَانِهِ وەك رزق ورۆزیێ بیخۆن إِلَّا ئیللا نَبَّأْتُكُمَا هەواڵی ڕاست و دروستتان دەدەمێ

بِتَأْوِيلِهِ بە لێکدانەوکەی قَبْلَ پێش أَن ئەوەی کە يَأْتِيَكُمَا ج بۆتان بێت ذَٰلِكُمَا ئەوانەش مِمَّا لەوەیە کە عَلَّمَنِي - رَبِّي

ج پەروەردیگارم -فێری کردوومە ، إِنِّي بەڕاستی من تَرَكْتُ وازم هێناوە لە مِلَّةَ میلەت و ئاینی قَوْمٍ قەومێك (کە) لَّا

يُؤْمِنُونَ باوەڕ ناهێنن بِاللَّهِ بە خودا وَهُم و ئەوانیش بِالْآخِرَةِ بە ڕۆژی دووایی هُمْ (بەدڵنیایی) كَافِرُونَ بێ بڕوا و کافرن (٣٧)

وَاتَّبَعْتُ و بەدوای- مِلَّةَ میللەت و ئاینی آبَائِي باوانم -کەوتووم إِبْرَاهِيمَ ئیبراهیم وَإِسْحَاقَ و ئیسحاق وَيَعْقُوبَ ج ویەعقووب ، مَا

كَانَ - لَنَا بۆمان -نەبووە أَن کە نُّشْرِكَ شەریك و هاوەڵێ بڕیار بدەین بِاللَّهِ بۆ خودا مِن (هیچ) شَيْءٍ ج شتێ، ذَٰلِكَ ئەوەش

مِن لە فَضْلِ فەزڵ و چاکەی اللَّهِ خودایە عَلَيْنَا لە سەر ئێمە وَعَلَى و لەسەر النَّاسِ خەڵک ، وَلَٰكِنَّ بەڵام أَكْثَرَ زۆربەی

النَّاسِ خەڵک لَا - يَشْكُرُونَ سوپاسگوزاری ناکەن (٣٨) يَا ئەی صَاحِبَيِ هەردوو هاوەڵی السِّجْنِ زیندانیم :

أَأَرْبَابٌ ئایا چەند هەڵسوڕێنەر و خواوەندێکی مُّتَفَرِّقُونَ ناتەبا خَيْرٌ چاکترە (بکرێ بەخودا و بپەرسترێ) أَمِ یان اللَّهُ الله (ئەو خودایەی)

الْوَاحِدُ کە یەکە و الْقَهَّارُ باڵا دەست و بەزێنەرە (٣٩) مَا تَعْبُدُونَ ئێوە ناپەرستن مِن دُونِهِ بێجگە لەو (خودا یە شتانێك)

إِلَّا تەنها أَسْمَاءً ناوانێك (نەبێ) سَمَّيْتُمُوهَا - أَنتُمْ خۆتان و وَآبَاؤُكُم باب و باپیرانتان -ناوتان لێناوە، مَّا أَنزَلَ - اللَّهُ خودا بِهَا بۆیان

مِن (هیچ) سُلْطَانٍ ج بەڵگە و دەسەڵاتێکی -دانەبەزاندووە ، إِنِ - الْحُكْمُ حوکم وفەرمانڕەوایی -نیە (بۆ(هیچ) کەسێ) إِلَّا تەنها لِلَّهِ

ج بۆ خودا (نەبێ) ، أَمَرَ (ئەو) فەرمانی کردوە أَلَّا کەوا نە تَعْبُدُوا پەرستن (شتێ) إِلَّا جگە إِيَّاهُ ج لەو ، ذَٰلِكَ ئەوەیە الدِّينُ دینی

الْقَيِّمُ ڕێك و دروست وَلَٰكِنَّ بەڵام أَكْثَرَ زۆربەی النَّاسِ خەڵک لَا - يَعْلَمُونَ نازانن (٤٠) يَا ئەی صَاحِبَيِ دووڕەفیقی

السِّجْنِ زیندانی م : أَمَّا هەرچی أَحَدُكُمَا یەکێکتانە فَيَسْقِي ئەوە- رَبَّهُ (بە) گەورە و خاوەنەکەی خَمْرًا شەڕاب -دەنۆشێ وَأَمَّا هەرچی

الْآخَرُ ئەوەی ترتان ە فَيُصْلَبُ ئەوە لەخاچ دەدرێ فَتَأْكُلُ جا- الطَّيْرُ باڵندە و تەیر مِن لە رَّأْسِهِ ج سەری -دەخۆن ،

قُضِيَ تەواو و بڕایەوە الْأَمْرُ ئەوکار وفەرمانە الَّذِي فِيهِ کە دەربارەیەوە تَسْتَفْتِيَانِ پرسیارتان دەکرد وچاوەڕێی وەڵام بوون (٤١)

وَقَالَ و گوتی لِلَّذِي بەوەی ظَنَّ وای گومانبرد أَنَّهُ کەوا ئەو نَاجٍ دەرباز بووە مِّنْهُمَا لەدووانکەیان : اذْكُرْنِي باسم بکە عِندَ لای

رَبِّكَ گەورە و خاوەنەکەت . فَأَنسَاهُ جا- الشَّيْطَانُ شەیتان -لەبیری بردەوە ذِكْرَ یادیکردنی رَبِّهِ گەورە و خاوەنەکەی

فَلَبِثَ ئەوەبوو مایەوە فِي لەناو السِّجْنِ زیندان بِضْعَ چەند سِنِينَ ساڵانێك (٤٢) وَقَالَ و- الْمَلِكُ پادشا -گوتی

إِنِّي بەڕاستی من أَرَىٰ - سَبْعَ حەوت بَقَرَاتٍ (چێڵی) سِمَانٍ قەڵەو (-لەخەودا) دەبینم يَأْكُلُهُنَّ - سَبْعٌ حەوتی

عِجَافٌ لەڕ و لاواز -دایانخۆن وَسَبْعَ و (لەوخەوەدا دەبینم) حەوت سُنبُلَاتٍ گوڵەگەنمی خُضْرٍ سەوز وَأُخَرَ و هیتری

يَابِسَاتٍ وشکبوو، يَا أَيُّهَا هۆئەی الْمَلَأُ گەورەپیاوان (ی خەون لێکدانەوە) أَفْتُونِي (وەڵامم بدەنەوە) فِي دەربارەی

رُؤْيَايَ خەونەکەم إِن ئەگەر كُنتُمْ ئێوە لِلرُّؤْيَا خەونان تَعْبُرُونَ لێکدەدەنەوە (٤٣) قَالُوا گوتیان أَضْغَاثُ تێکەڵ وپێکەڵەی

أَحْلَامٍ خەونان ە وَمَا - نَحْنُ و ئێمە بِتَأْوِيلِ لە لێکدانەوەی الْأَحْلَامِ (ئەوجۆرە) خەونانە بِعَالِمِينَ زانا -نین (٤٤) وَقَالَ و-

الَّذِي ئەوەکەسەی نَجَا دەرباز ببو مِنْهُمَا لەوان وَادَّكَرَ ویادیکردەوە بَعْدَ پاش أُمَّةٍ ماوەیەکی (لەبیرچوون) -گوتی أَنَا من

أُنَبِّئُكُم خەبەری ڕاست و دروستتان پێ دەدەم بِتَأْوِيلِهِ بە لێکدانەوەی (خەونەکە) فَأَرْسِلُونِ دە بمنێرن و ڕەوانم بکەن (٤٥)

يُوسُفُ یوسف: أَيُّهَا ئەی الصِّدِّيقُ پیاوی ڕاستگۆ أَفْتِنَا فەتوامان بۆ بدەوە و وەڵامما بدەوە فِي دەربارەی سَبْعِ حەوت

بَقَرَاتٍ (چێڵی) سِمَانٍ قەڵەو يَأْكُلُهُنَّ - سَبْعٌ حەوتی عِجَافٌ لەڕ و لاواز -دایانخۆن وَسَبْعِ و حەوت سُنبُلَاتٍ گوڵەگەنمی

خُضْرٍ سەوز وَأُخَرَ و هیتری يَابِسَاتٍ وشکبوو، لَّعَلِّي بەڵکو أَرْجِعُ دەگەڕێمەوە إِلَى بۆلای النَّاسِ خەڵک لَعَلَّهُمْ بەڵکوو ئەوان

يَعْلَمُونَ بیزانن (٤٦) قَالَ گوتی: تَزْرَعُونَ - سَبْعَ حەوت سِنِينَ ساڵان دَأَبًا بە چوستی و بەردەوامی -دەچێنن فَمَا جا ئەوەی

حَصَدتُّمْ دروێنەتانکرد فَذَرُوهُ لێیگەڕێن فِي لە سُنبُلِهِ گوڵەگەنمەی خۆی إِلَّا تەنها قَلِيلًا کەمێك نەبێ مِّمَّا لەوەی

تَأْكُلُونَ خۆتان دەیخۆن (٤٧) ثُمَّ پاشان يَأْتِي دێ مِن لە بَعْدِ دوای ذَٰلِكَ ئەو (حەوت ساڵە) سَبْعٌ حەوتی شِدَادٌ توند و گران

يَأْكُلْنَ - مَا ئەوەی قَدَّمْتُمْ ئێوە پێشتان خستوە لَهُنَّ بۆیان -دەیخۆن إِلَّا مەگەر قَلِيلًا کەمێ مِّمَّا لەوەی

تُحْصِنُونَ دەیپارێزن (بۆ چاندنەوە) (٤٨) ثُمَّ پاشان يَأْتِي - مِن لە بَعْدِ دوای ذَٰلِكَ ئەوە عَامٌ ساڵێك -دێت فِيهِ تیایدا

يُغَاثُ - النَّاسُ خەڵکەکە -هانایان بۆ دێت وَفِيهِ و تیایدا يَعْصِرُونَ (میوە وبەروبووم و..) دەکوشن (٤٩) وَقَالَ و-

الْمَلِكُ پاشاکە -گوتی ائْتُونِي - بِهِ ئەوم -بۆ بهێنن، فَلَمَّا جا کاتێ جَاءَهُ - الرَّسُولُ نێردراوەکە -هاتەلای ، قَالَ (یوسف) پێی گوت

ارْجِعْ بگەڕێوە إِلَىٰ بۆلای رَبِّكَ گەورەی خۆت فَاسْأَلْهُ ئینجا پرسیاری لێ بکە : مَا چی یە بَالُ حال (و مەسەلەی) النِّسْوَةِ ژنەکان

اللَّاتِي ئەوانەی قَطَّعْنَ - أَيْدِيَهُنَّ ج دەستەکانی خۆیان -بڕی (بەڵام بڕین) إِنَّ بێ گومان رَبِّي گەورەو پەروەردگاری من بِكَيْدِهِنَّ -

عَلِيمٌ تەواو زانا و ئاگادارە -بە فێڵ و پیلانەکەیان (٥٠) قَالَ (پاشا) گوتی مَا (چی بوو) خَطْبُكُنَّ ڕوووداوە و باسەکەتان ؟ إِذْ کە

رَاوَدْتُنَّ هاتوچوون و تەڵەودانا بۆ يُوسُفَ یوسف عَنْ نَفْسِهِ ج دوور لە نەفسی خۆی ؟ قُلْنَ (ژنەکان) گوتیان حَاشَ پەنا

لِلَّهِ بە خودا مَا نە عَلِمْنَا مان زانیووە عَلَيْهِ - مِنْ (هیچ) سُوءٍ ج خراپەیەك -لەسەری (یوسف) بێت، قَالَتِ - امْرَأَتُ ژنی

الْعَزِيزِ عەزیزی (مصر) -گوتی الْآنَ ئێستاکە حَصْحَصَ تەواو دەرکەوت و کەشف بوو الْحَقُّ حەق و ڕاستی، أَنَا من خۆم

رَاوَدْتُهُ داوم بۆ داناوە عَنْ دوور لە نَفْسِهِ نەفس و ئارەزووی خۆی وَإِنَّهُ و بەڕاستی ئەو لَمِنَ هەرلە الصَّادِقِينَ ڕاستگۆیانە (٥١)

ذَٰلِكَ ئەوەش لِيَعْلَمَ تا بزانێ أَنِّي کەوا من لَمْ أَخُنْهُ خیانەتم لەو نەکردوە بِالْغَيْبِ لە نادیاری وَأَنَّ و بەدڵنیایی اللَّهَ خودا لَا -

يَهْدِي - كَيْدَ پیلان و فێڵی الْخَائِنِينَ خیانەتکاران -ناخاتەسەر ڕێی ڕاست (و ناگەیەنێ بە ئامانج) (٥٢) وَمَا أُبَرِّئُ -

نَفْسِي ج و نەفسی خۆم -بێتاوان و پاك دانانێم إِنَّ بەڕاستی النَّفْسَ خود ونەفس لَأَمَّارَةٌ هەر فەرمانکارە بِالسُّوءِ بە خراپە إِلَّا مەگەر

مَا ئەوەی رَحِمَ - رَبِّي ج بەروەردیگارم -ڕەحمی پێبکات، إِنَّ بەڕاستی رَبِّي پەروەردیگارم غَفُورٌ زۆر لێبوردەی

رَّحِيمٌ زۆر بەبەزەیی و میهرەبانە (٥٣) وَقَالَ و- الْمَلِكُ پادشاکە -گوتی ائْتُونِي - بِهِ ئەوم -بۆبهێنن أَسْتَخْلِصْهُ تایبەت مەندی بکەم

لِنَفْسِي بۆ خۆم فَلَمَّا جاکاتێ كَلَّمَهُ قسەیکرد لەگەڵی قَالَ پێی گوت إِنَّكَ بەدڵنیایی تۆ الْيَوْمَ ئیمرۆ لَدَيْنَا لای ئێمە

مَكِينٌ خاوەن پێگەیەکی گەورە و أَمِينٌ تەواو متمانەپێکراوی (٥٤) قَالَ (یوسف) گوتی اجْعَلْنِي دامنێ عَلَىٰ لەسەر

خَزَائِنِ گەنجینەکانی الْأَرْضِ زەوی إِنِّي بەڕاستی من حَفِيظٌ پارێزەرێکی عَلِيمٌ تەواو زانام (٥٥) وَكَذَٰلِكَ و ئاوا

مَكَّنَّا جێگیرمانکرد و پایەداری مان دا لِيُوسُفَ بە یوسف فِي لە الْأَرْضِ زەوی يَتَبَوَّأُ - مِنْهَا لەوێ حَيْثُ بە هەرجۆرێ يَشَاءُ

ج

بیویستایا -جیگای خۆی دەکردەوە ودادەمەزرا، نُصِيبُ بە بەر- بِرَحْمَتِنَا ڕەحمەت و میهرەبانی خۆمانی -دەخەین مَن کێمان نَشَاءُ بوێ ،

وَلَا نُضِيعُ و بەفیڕۆ نادەیین أَجْرَ پاداشتی الْمُحْسِنِينَ چاکەکاران (٥٦) وَلَأَجْرُ و بەدڵنیایی پاداشتی الْآخِرَةِ ڕۆژی دووایی

خَيْرٌ چاکترە لِّلَّذِينَ بۆ ئەوانەی آمَنُوا بڕوایان هێناوە وَكَانُوا يَتَّقُونَ لەخودا دەترسان و پارێزکاریان دەکرد (٥٧) وَجَاءَ وە-

إِخْوَةُ براکانی يُوسُفَ یوسف -هاتن فَدَخَلُوا یەکسەر بەژۆرێ کەتن عَلَيْهِ لێی فَعَرَفَهُمْ جا یەکسەر ئەوانی ناسیەوە وَهُمْ هەرچی ئەوان

لَهُ بۆ وی مُنكِرُونَ نەناس بوون (٥٨) وَلَمَّا جا کاتێ جَهَّزَهُم ڕێکی خست وئامادەی کرد بۆیان

ج

بِجَهَازِهِمْ پێداویستیەکانیان (بۆ بارکردن) قَالَ گوتی ائْتُونِي بۆم بهێنن بِأَخٍ برایەك لَّكُم لەخۆتان مِّنْ لە أَبِيكُمْ ; باوکتانەوە

أَلَا ئەی تَرَوْنَ نابینن أَنِّي کەوا من أُوفِي - الْكَيْلَ پێوانە -تێر و تەواو دادەنیم وَأَنَا و منیش خَيْرُ چاکترین الْمُنزِلِينَ خانە خوێم

(٥٩) فَإِن جا ئەگەر لَّمْ تَأْتُونِي - بِهِ ئەووم -بۆ نەهێنن فَلَا كَيْلَ ئەوە (هیچ) پێوانیك نیە لَكُمْ بۆتان عِندِي لای من وَلَا

تَقْرَبُونِ و نزیکیشم مەکەنەوە (٦٠) قَالُوا گووتیان سَنُرَاوِدُ بەدڵنیایی بە فێڵ و بەهانەیێک دەستبەرداریی دەکەین عَنْهُ لێی أَبَاهُ باوکی

وَإِنَّا و ئێمە لَفَاعِلُونَ ئەوکارە هەر دەکەین (٦١) وَقَالَ (یوسف) - لِفِتْيَانِهِ بە خزمەتکارو بەردەستەکانی -گوت اجْعَلُوا -

بِضَاعَتَهُمْ کەل و پەلەکانی خۆیان (کە وەك نرخ هێنابویان) -دابنێنەوە فِي ناو رِحَالِهِمْ بارەکانیان لَعَلَّهُمْ بەلکوو ئەوان يَعْرِفُونَهَا بیناسنەوە

إِذَا کاتێ کە انقَلَبُوا گەڕانەوە إِلَىٰ بۆ لای أَهْلِهِمْ کەس و کارەکانیان لَعَلَّهُمْ بەلکوو يَرْجِعُونَ بگەڕێنەوە (٦٢)

فَلَمَّا جا کاتێ گەڕانەوە رَجَعُوا إِلَىٰ بۆ لای أَبِيهِمْ باوکیان قَالُوا گووتیان يَا أَبَانَا ئەی باوکە مُنِعَ - مِنَّا --

الْكَيْلُ پێوانە و کێشان -- لێمان -مەنع کرا فَأَرْسِلْ جا ڕەوان بکە مَعَنَا لەگەڵمان أَخَانَا براکەمان نَكْتَلْ تا پێوانە بکەین وبکێشین

وَإِنَّا و بەدڵنیایی ئێمە لَهُ - لَحَافِظُونَ تەواو پارێزکارین -بۆ ئەو (٦٣) قَالَ (باوکیان) گوتی هَلْ ئایا

آمَنُكُمْ متمانەو پێبکەم و ئیوە ئەمین بکەم عَلَيْهِ لەسەر وی إِلَّا جگە لە (متمانەیەك) كَمَا وەك ئەوەی أَمِنتُكُمْ متمانەم کرد پێتان

عَلَىٰ لەسەر أَخِيهِ براکەی مِن لە قَبْلُ پێش (ئەو) فَاللَّهُ هەر خودا خَيْرٌ چاکترین حَافِظًا پاریزەرە وَهُوَ و هەر ئەویش

أَرْحَمُ بەبەزەیی ترین و میهرەبانترینی الرَّاحِمِينَ میهرەبانەکانە (٦٤) وَلَمَّا و کاتێ فَتَحُوا - مَتَاعَهُمْ کەل و پەل وبارەکانیان -کردەوە

وَجَدُوا بینیان بِضَاعَتَهُمْ دەستمایە و کەلوپەلەکانی خۆیان رُدَّتْ گێردراوەتەوە إِلَيْهِمْ بۆیان قَالُوا گوتیان يَا ئەی أَبَانَا باوکی بەرێزمان

مَا چی نَبْغِي مان دەوێ هَٰذِهِ ئەوەیە بِضَاعَتُنَا کەلوپەلەکانمان رُدَّتْ گێردراوەتەوە إِلَيْنَا بۆمان وَنَمِيرُ و بژێوی-

أَهْلَنَا بۆ خاو خێزانمان -دێنین وَنَحْفَظُ و- أَخَانَا براکەشمان -دەپارێزین وَنَزْدَادُ و زیاد دەکەین كَيْلَ ئەندازە و پێوانەی بَعِيرٍ حوشتێك

ذَٰلِكَ ئەوەش كَيْلٌ پێوانەیەکی يَسِيرٌ ئاسانە (٦٥) قَالَ گوتی لَنْ هەرگیز أُرْسِلَهُ ئەو نانێرم مَعَكُمْ لەگەڵتان حَتَّىٰ هەتاکوو

تُؤْتُونِ بۆم (نە) هێنن مَوْثِقًا بەڵێن و پەیمانێکی توند کراو مِّنَ لە اللَّهِ خوداوە (کە) لَتَأْتُنَّنِي هەردەبێ- بِهِ ئەوم -بۆ بهێننەوە إِلَّا مەگەر

أَن ئەوەی يُحَاطَ دەورەبدرێ بِكُمْ بەنگۆ (و لیدەرنەچن) ، فَلَمَّا جا کاتێ آتَوْهُ - مَوْثِقَهُمْ بەڵێن و پەیمانیان -پێ دا ، قَالَ گوتی

اللَّهُ خودا عَلَىٰ لەسەر مَا ئەوەی نَقُولُ دەیلێین وَكِيلٌ وەکیلە (و چاودێرە) (٦٦) وَقَالَ وگوتی يَا ئەی بَنِيَّ کورەکانم لَا -

تَدْخُلُوا نەچنە ژورێ مِن لە بَابٍ - وَاحِدٍ یەك دەرگایێ وَادْخُلُوا و برۆنە ژورێ مِنْ لە أَبْوَابٍ چەند دەرگایێ

مُّتَفَرِّقَةٍ جیا جیا و پەرت وَمَا و- أُغْنِي سود -- عَنكُم بەنگۆ -ناگەیەنم مِّنَ لە ڕاست اللَّهِ خودا وە مِن (بە(هیچ))

شَيْءٍ شتێك و جۆرێك إِنِ - الْحُكْمُ (هیچ) حوکمێك -نیە إِلَّا تەنها لِلَّهِ بۆ خودا) نەبێ عَلَيْهِ هەر لە سەر وی

تَوَكَّلْتُ تەوەککولم کردوە وَعَلَيْهِ و هەر لە سەر ئەویش فَلْيَتَوَكَّلِ با تەوککول بکەن و پشت ببەستن الْمُتَوَكِّلُونَ ئەوانەی پشتبەستەن

(٦٧) وَلَمَّا و کاتێ دَخَلُوا چوونە ژورێ مِنْ بە حَيْثُ ئەوجۆرەی أَمَرَهُمْ - أَبُوهُم باوکیان -فەرمانیکردبوو پێیان مَّا

كَانَ و نەبوو يُغْنِي سود بگەیەنێ عَنْهُم پێیان مِّنَ لە (ڕاست) اللَّهِ خودا مِن (هیچ) شَيْءٍ شت و (سودێك) إِلَّا تەنها

حَاجَةً حاجەت و شتێ (بوو) فِي لەناو نَفْسِ نەفسی يَعْقُوبَ یەعقوب قَضَاهَا ج بەجێ گەیاند وَإِنَّهُ و بەڕاستی ئەو لَذُو خاوەن

عِلْمٍ زانستێ (بوو) لِّمَا لەوەی عَلَّمْنَاهُ ئەومان فێرکردبوو وَلَٰكِنَّ بەڵام أَكْثَرَ زۆربەی النَّاسِ خەلک لَا - يَعْلَمُونَ نازانن (٦٨)

وَلَمَّا وەکاتێ دَخَلُوا بەژوور کەوتن عَلَىٰ لە يُوسُفَ یوسف آوَىٰ جێ إِلَيْهِ لای خۆی/ کردەوە (بۆ) أَخَاهُ براکەی قَالَ گوتی

إِنِّي بەڕاستی من أَنَا خۆم أَخُوكَ برای تۆم فَلَا تَبْتَئِسْ جا غەمبارمەبە بِمَا بەوەی كَانُوا ئەوان پێشان يَعْمَلُونَ دەیانکرد (٦٩)

فَلَمَّا جاکاتێ جَهَّزَهُم بۆیانی سازاند و داینا بِجَهَازِهِمْ پێداویستی و (دانەوێلەکانیان) جَعَلَ -

السِّقَايَةَ کاسەی ئاوپێدان (جامۆلکەی پێوان و کێشان) -خستە فِي ناو رَحْلِ باری أَخِيهِ براکەی ثُمَّ پاشان أَذَّنَ بانگی بەرزکردەوە

مُؤَذِّنٌ بانگدەرێك: أَيَّتُهَا هۆ ئەی الْعِيرُ کاروانی حوشترەکان إِنَّكُمْ بەڕاستی ئێوە لَسَارِقُونَ دزن (٧٠) قَالُوا گوتیان

وَأَقْبَلُوا و (بەگەڕی) هاتنە پێش عَلَيْهِم بۆلایان: مَّاذَا چی تَفْقِدُونَ وون کردوە و نایدۆزنەوە (٧١) قَالُوا گوتیان نَفْقِدُ -

صُوَاعَ جامۆلکەی الْمَلِكِ پاشا وَلِمَن و بۆ ئەو کەسەی جَاءَ بِهِ بیهێنێ حِمْلُ باری بَعِيرٍ حوشترێ (ك ی هەیە) وَأَنَا و منیش بِهِ -

زَعِيمٌ (بەرپرسم) -لەو (بەڵێن) ە (٧٢) قَالُوا گوتیان تَاللَّهِ و الله لَقَدْ ئێوە بەدڵنیایی عَلِمْتُم زانیوتانە مَّا جِئْنَا ئێمە نەهاتووین

لِنُفْسِدَ تا فەساد و خراپە بکەین فِي لە الْأَرْضِ زەوی وَمَا كُنَّا و ئێمە هەرگیز- سَارِقِينَ دز -نەبووین (٧٣) قَالُوا گوتیان

فَمَا کەواتە چی یە جَزَاؤُهُ سزای (دز) إِن ئەگەر كُنتُمْ ئێوە- كَاذِبِينَ درۆزن -بووبن (٧٤) قَالُوا گوتیان جَزَاؤُهُ سزای ئەوەیە

مَن هەرکەسێ وُجِدَ (کاسەکە) - فِي لەناو رَحْلِهِ بارەکەی -دۆزرایەوە فَهُوَ ئەوە ئەو خۆی جَزَاؤُهُ

ج
پاداشت دەبێ (و دەبێتە بارمەتە بۆ خاوەن کاسەکە) كَذَٰلِكَ ئاوا نَجْزِي ئێمە سزا دەدەین الظَّالِمِينَ ستەمکارەکان (٧٥)

فَبَدَأَ جا دەستی پێکرد بِأَوْعِيَتِهِمْ بە تێرکە و گونیەکانیان قَبْلَ پێش وِعَاءِ تێرکەی أَخِيهِ براکەی ثُمَّ پاشان اسْتَخْرَجَهَا دەریهێنا

مِن لە وِعَاءِ تێرکەی أَخِيهِ ج براکەی كَذَٰلِكَ ئا ئاوا كِدْنَا پلانمان دانا لِيُوسُفَ بۆ یوسف مَا كَانَ بۆی نەبوو

لِيَأْخُذَ كە ببا و گلداتەوە أَخَاهُ براكەی فِي لە دِينِ دین و یاسای الْمَلِكِ پاشا إِلَّا مەگەر تەنها أَن كە يَشَاءَ - اللَّهُ

خودا -بیەوێت ، نَرْفَعُ - دَرَجَاتٍ چەندەها پلە -بەرز دەكەینەوە مَّن ئەو كەسەی نَّشَاءُ بمانەوێ وَفَوْقَ و لەسەرووی كُلِّ هەموو

ذِي خاوەن عِلْمٍ زانستێ عَلِيمٌ زۆر زاناتر (هەیە) (٧٦) قَالُوا گوتیان إِن ئەگەر يَسْرِقْ بدزێ فَقَدْ ئەوە بەدڵنیایی سَرَقَ -

أَخٌ برایەكێ لَّهُ وی -دزی كرد ب وو مِن لە قَبْلُ پێشا، فَأَسَرَّهَا ئەوەبوو- يُوسُفُ یوسف -پەنهانی كرد وشاردیەوە فِي لە ناو

نَفْسِهِ نەفسی خۆی وَلَمْ يُبْدِهَا و دەری نەخست لَهُمْ بۆیان، قَالَ گوتی: أَنتُمْ ئێوە شَرٌّ - مَّكَانًا جێگاتان -خراپترە

وَاللَّهُ و خوداش أَعْلَمُ زاناترە بِمَا بەوەی تَصِفُونَ ئێوە دەیڵێن و وەسفی دەكەن (٧٧) قَالُوا گوتیان يَا أَيُّهَا هۆ ئەی

الْعَزِيزُ عەزیز و باڵادەست إِنَّ بەڕاستی لَهُ ئەو- أَبًا باوكێكی شَيْخًا پیری كَبِيرًا گەورەی (-هەیە) فَخُذْ جا- أَحَدَنَا یەكێك لە ئێمە

مَكَانَهُ لە جێی وی -ببە إِنَّا بەڕاستی ئێمە نَرَاكَ تۆ- مِنَ لە الْمُحْسِنِينَ چاكەكاران -دەبینین (٧٨) قَالَ گوتی: مَعَاذَ پەنا بە

اللَّهِ خودا أَن كەوا نَّأْخُذَ (كەسێ) ببەین إِلَّا جگە لە مَن ئەوەی وَجَدْنَا - مَتَاعَنَا كەل و پەلی خۆمان عِندَهُ لای -دۆزییەوە ،

إِنَّا بەڕاستی ئێمە إِذًا كەوابێ (ئەگەر وا بكەین) لَّظَالِمُونَ هەرستەمكارین (٧٩) فَلَمَّا جا كاتێ اسْتَيْأَسُوا تەواو بێ هیوا بوون مِنْهُ لێی

خَلَصُوا - نَجِيًّا بۆ وتوێژكردن بە چپەچپ -بە تەنها كەنارگیربوون قَالَ - كَبِيرُهُمْ گەورەكەیان -گوتی: أَلَمْ ئەدی نە تَعْلَمُوا تانزانی

أَنَّ كەوا أَبَاكُمْ باوكتان قَدْ بەدڵنیایی أَخَذَ - عَلَيْكُم -- مَّوْثِقًا سوێند و پەیمانێكی -وەرگرت -- لێتان (بووە بەڵێن) لەسەرتان

مِّنَ (پەیمانێ و سوێندێك بە) اللَّهِ خودا وَمِن و لە قَبْلُ پێش ئەوەش مَا كەوا فَرَّطتُمْ كەمتەرخەمیتان كرد (لە سوێند و پەیمانەكاتان)

فِي لەڕاست يُوسُفَ یوسف ، فَلَنْ أَبْرَحَ هەرگیز وازناهێنم و بەجێناهێڵم الْأَرْضَ زەوی حَتَّىٰ هەتا يَأْذَنَ مۆڵەت /نە/دا لِي پێم

أَبِي باوكم أَوْ یان يَحْكُمَ - اللَّهُ خودا -حوكم و بڕیارێك بدا لِي بۆم وَهُوَ و هەر ئەوە خَيْرُ چاكترین

الْحَاكِمِينَ حاكم و بڕیاردەر و دەسەڵاتدار (٨٠) ارْجِعُوا بگەڕێنەوە إِلَىٰ بۆ لای أَبِيكُمْ باوكتان فَقُولُوا جا پێی بڵێن يَا ئەی

أَبَانَا باوکی خۆمان إِنَّ بەڕاستی ابْنَكَ کوڕەکەت سَرَقَ دزی کرد وَمَا شَهِدْنَا و شاهێدیمان نەداوە (بە شتێ) إِلَّا تەنها بِمَا بەوەی

عَلِمْنَا کە زانیومانە وَمَا كُنَّا و- لِلْغَيْبِ بۆ غەیب حَافِظِينَ پارێزەر -نەبووین (٨١) وَاسْأَلِ و پرسیار بکە لە

الْقَرْيَةَ ئەو شار و دێیە الَّتِي ئەوەی كُنَّا ئێمە- فِيهَا تیایدا -بووین وَالْعِيرَ و (لە) ئەو کاروانەی الَّتِي کەوا أَقْبَلْنَا - فِيهَا تیایدا -هاتین

وَإِنَّا و بە دڵنیایی ئێمە لَصَادِقُونَ ڕاستگۆین (٨٢) قَالَ گوتی بَلْ بەڵکوو سَوَّلَتْ - لَكُمْ بۆتانی -ڕازاندۆتەوە

أَنفُسُكُمْ نەفسەکانتان أَمْرًا شتێك! فَصَبْرٌ جا سەبر و ئارامیەکی جَمِيلٌ جوان (دەگرمە بەر) عَسَى بەڵکو اللَّهُ خودا أَن

يَأْتِيَنِي بۆم بهێنێتەوە بِهِمْ ئەوان جَمِيعًا ج هەموویان إِنَّهُ بەڕاستی هُوَ هەرخۆی الْعَلِيمُ تەواو زانا و الْحَكِيمُ تەواو دانا یە (٨٣)

وَتَوَلَّىٰ و پشتی عَنْهُمْ تێکردن وَقَالَ و گوتی يَا ئای أَسَفَىٰ داخ و خەفەتم عَلَىٰ لەسەر يُوسُفَ یوسف ، وَابْيَضَّتْ و سپی هەڵگەڕا

عَيْنَاهُ هەردوو چاوانی مِنَ لە الْحُزْنِ خەفەتان فَهُوَ ئیتر ئەو كَظِيمٌ پڕخەم و پەژارەیی بوو وپەنگی دابووەوە (٨٤) قَالُوا وتیان

تَاللَّهِ سوێند بەخودا تَفْتَأُ (هەروازناهێنی) تَذْكُرُ یادی- يُوسُفَ یوسف -دەکەیتەوە حَتَّىٰ هەتا تَكُونَ حَرَضًا ڕزاوە -دەبی أَوْ یان

تَكُونَ - مِنَ لە الْهَالِكِينَ تێچووان -دەبی (٨٥) قَالَ گوتی إِنَّمَا من هەر ئەوەندە یە أَشْكُو / سکاڵای بَثِّي

وَحُزْنِي غەم و پەژارەیی خۆم /دەبەم بۆ إِلَى لای اللَّهِ خودا وَأَعْلَمُ و- مِنَ لە اللَّهِ خودا وە مَا شتانێ -دەزانم کە لَا -

تَعْلَمُونَ ئێوە نایزانن (٨٦) يَا ئەی بَنِيَّ کوڕەکانم اذْهَبُوا بڕۆن فَتَحَسَّسُوا هەست ڕاگرن مِن لە يُوسُفَ یوسف

وَأَخِيهِ و براکەی وَلَا تَيْأَسُوا و بێ ئومێد مەبن مِن لە رَّوْحِ فەرەج و دەروولێکرانە و میهرەبانی اللَّهِ ۖ خودا إِنَّهُ بەڕاستی لَا -

يَيْأَسُ (کەسێ) بێئومێد نابێ مِن لە رَّوْحِ دەررووکرانەوە و فەرەجی اللَّهِ خودا إِلَّا جگە لە الْقَوْمُ نەتەوە و کەسانی

الْكَافِرُونَ کافر و یەکخودا نەپەرست (٨٧) فَلَمَّا جا کاتێ دَخَلُوا - عَلَيْهِ لێی -بە ژوور کەوتن قَالُوا گوتیان : يَا أَيُّهَا هۆ ئەی

الْعَزِيزُ عەزیز و دەسەڵاتدار مَسَّنَا - وَأَهْلَنَا -- الضُّرُّ نەهاتی و گرانی و کوێرەوەری تەواو -بەرئێمە کەوتووە -- لەگەڵ کەس و کارمان

وَجِئْنَا و هێناومانە بِبِضَاعَةٍ کەل و پەلێکی مُزْجَاةٍ تێکەڵ و پێکەڵی بێ نرخ فَأَوْفِ جا لَنَا بۆمان -بە تەواوی الْكَيْلَ پێوانە بکە

وَتَصَدَّقْ و خێریش بکە عَلَيْنَا پێمان إِنَّ بەڕاستی اللَّهَ خودا يَجْزِي جەزای- الْمُتَصَدِّقِينَ خێرەمەندان -دەداتەوە (٨٨) قَالَ گوتی

هَلْ ئایا عَلِمْتُمْ زانیتان مَّا چیتان فَعَلْتُم کرد بِيُوسُفَ بە یوسف وَأَخِيهِ و براکەی إِذْ کاتێ کە أَنتُمْ ئێوە جَاهِلُونَ نەفام بوون

(٨٩) قَالُوا گوتیان أَإِنَّكَ لَأَنتَ ئایا بەڕاست تۆ يُوسُفُ یوسفی؟!! قَالَ گوتی أَنَا من يُوسُفُ یوسف م وَهَٰذَا و ئەمەش

أَخِي براکەمە قَدْ ئەوەتا مَنَّ - اللَّهُ خودا فەزڵ و نیعمەتی کردوە عَلَيْنَا بەسەرماندا إِنَّهُ بەڕاستی مَن ئەوەی

يَتَّقِ خۆبپارێزی و لەخودا بترسێ وَيَصْبِرْ و ئارام بگرێ فَإِنَّ ئەوە بەدڵنیایی اللَّهَ خودا لَا - يُضِيعُ بەفیڕۆ نادات أَجْرَ پاداشتی

الْمُحْسِنِينَ چاکەکاران (٩٠) قَالُوا گوتیان تَاللَّهِ بەخودای لَقَدْ (ئائەوەتە) آثَرَكَ - اللَّهُ خودا -ڕێزی تۆی داوە عَلَيْنَا بەسەر ئێمە

وَإِن وەبەڕاستی كُنَّا ئێمە ئەوکات لَخَاطِئِينَ تاوانبارو هەڵەبووین (٩١) قَالَ گوتی لَا - تَثْرِيبَ سەرزەنشت نایێ عَلَيْكُمُ بەسەرتان

الْيَوْمَ ئیمڕۆ يَغْفِرُ - اللَّهُ خوش (دە) بێ لَكُمْ لێتان وَهُوَ و هەر ئەویش أَرْحَمُ بەزەیی ترینی الرَّاحِمِينَ بەبەزەیی و بەخشندەکانە

(٩٢) اذْهَبُوا - بِقَمِيصِي هَٰذَا ها ئەو -قەمیسەی من -- ببەن فَأَلْقُوهُ جا بیخەنە عَلَىٰ سەر وَجْهِ ڕووی أَبِي باوکم يَأْتِ -

بَصِيرًا بینا -دێتەوە وَأْتُونِي و- بِأَهْلِكُمْ کەس و کارەکانتان أَجْمَعِينَ هەموویان -بهێنن بۆم (٩٣) وَلَمَّا جا کاتێ فَصَلَتِ -

الْعِيرُ کاروانەکە -جیابووەوە قَالَ - أَبُوهُمْ باوکیان -گوتی إِنِّي بەڕاستی من لَأَجِدُ - رِيحَ بۆنی يُوسُفَ یوسف (-هەست پێدەکەم)

لَوْلَا ئەگەر- أَن ئەوەی تُفَنِّدُونِ من بەبێ ئەقل دا /نە/ نێن (٩٤) قَالُوا گوتیان تَاللَّهِ بەخودای إِنَّكَ تۆ هەربەڕاستی لَفِي لەسەر

ضَلَالِكَ گومڕایی الْقَدِيمِ کۆن و پیشووی (٩٥) فَلَمَّا جا کاتێ أَن کە جَاءَ - الْبَشِيرُ مزگێنی هێنەکە -هات أَلْقَاهُ هەڵی دایە

عَلَىٰ سەر وَجْهِهِ ڕووی (باوکی) فَارْتَدَّ یەکسەر- بَصِيرًا بینایی -لۆگەڕاوە قَالَ گوتی: أَلَمْ ئەی نەم أَقُل گوت لَّكُمْ پێتان

إِنِّي بەڕاستی من أَعْلَمُ دەزانم مِنَ لە اللَّهِ خودا وە مَا ئەوەی لَا - تَعْلَمُونَ ئێوە نایزانن (٩٦) قَالُوا گوتیان يَا ئەی

أَبَانَا باوكی خۆمان اسْتَغْفِرْ داوای لێخۆش بوون بكە لَنَا بۆمان ذُنُوبَنَا (لە) گونا ھەكانمان إِنَّا بەڕاستی ئێمە كُنَّا

خَاطِئِينَ تاوانكار بووين (٩٧) قَالَ گوتی: سَوْفَ دوایی أَسْتَغْفِرُ داوای لێخوشبوون دەكەم لَكُمْ بۆتان رَبِّي (لە) پەروەدیگارم

إِنَّهُ بەڕاستی ئەو هُوَ ھەرخۆی الْغَفُورُ تەواو لێبوردەی الرَّحِيمُ تەواو بەخشندەیە (٩٨) فَلَمَّا جا كاتێ دَخَلُوا - عَلَىٰ لە

يُوسُفَ یوسف -بەزۆور كەوتن آوَىٰ - إِلَيْهِ بۆلای خۆی -ھێنا و جێ بۆ أَبَوَيْهِ باوانی -كردەوە وَقَالَ و گوتی: ادْخُلُوا ئێوە بڕۆنە ناو

مِصْرَ میصر إِنْ ئەگەر شَاءَ - اللَّهُ خودا -ویستبێ آمِنِينَ بە دڵنیایی و ئارامی (٩٩) وَرَفَعَ و- أَبَوَيْهِ ھەردوو باونی -بەرز كردەوە

عَلَى سەر الْعَرْشِ تەختی پاشایەتی وَخَرُّوا و- لَهُ بۆی -شۆڕ بوونەوە سُجَّدًا بە سوژدەبردن وَقَالَ و گوتی يَا ئەی أَبَتِ باوكی شیرینم:

هَٰذَا ئەوە تَأْوِيلُ لێكدانەوەی رُؤْيَايَ خەوەكەم ە مِن لە قَبْلُ پێشدا (بینیبووم) قَدْ ئەوەتە جَعَلَهَا - رَبِّي پەروەردیگارم -كردیە

حَقًّا ﷺحەق وچەسپاو، وَقَدْ و بەدڵنیایی أَحْسَنَ چاكی كرد بِي لەگەڵم إِذْ كە أَخْرَجَنِي دەریكردم مِنَ لە السِّجْنِ زیندان وَجَاءَ و-

بِكُم ئێوەی -ھێنا مِّنَ لە الْبَدْوِ (دەشتێ) مِن لە بَعْدِ دوای أَن ئەوەی نَّزَغَ - الشَّيْطَانُ شەیطان (-تێكیدا) بَيْنِي بەینی من

وَبَيْنَ و بەینی إِخْوَتِي ج براكانم ، إِنَّ بەڕاستی رَبِّي پەروەردیگارم لَطِيفٌ - لِّمَا ئەوەی يَشَاءُ ج بیەوێت -زۆرسوك وئاسان دەیكات

إِنَّهُ بێگومان هُوَ ئەو خۆی الْعَلِيمُ تەواو زانای الْحَكِيمُ تەواو كاربەجێ یە (١٠٠) رَبِّ پەروەردیگارە قَدْ ئەوەتا

آتَيْتَنِي پێت بەخشیم مِنَ لە الْمُلْكِ مولك و دەسەڵات وَعَلَّمْتَنِي و فێرت كردم مِن لە تَأْوِيلِ لێكدانەوەی الْأَحَادِيثِ ج

قسە و باسان فَاطِرَ (بەدیهێنەری) السَّمَاوَاتِ ئاسمانەكان وَالْأَرْضِ و زەوی أَنتَ ھەر تۆ وَلِيِّي دۆست و پشتیوانی منی فِي لە

الدُّنْيَا دونیا وَالْآخِرَةِ و ئاخیرەت تَوَفَّنِي بم مرێنە مُسْلِمًا بە موسڵمانی وَأَلْحِقْنِي و بمخەرە دوای بِالصَّالِحِينَ چاكەكان (١٠١)

ذَٰلِكَ ئەوە مِنْ لە أَنبَاءِ ھەواڵە الْغَيْبِ پەنهانەكان و وغەیبە نُوحِيهِ سروشی دەكەین إِلَيْكَ ﷺ بۆ تۆ وَمَا كُنتَ و تۆ-

لَدَيْهِمْ لایان -نە بووی إِذْ كاتێ كە أَجْمَعُوا - أَمْرَهُمْ كارەكانیان -كۆكردەوە وَهُمْ و ئەوان و يَمْكُرُونَ فێڵ و پیلانیان دادەڕشت

(١٠٢) وَمَا وە- أَكْثَرُ زۆربەی النَّاسِ خەڵک وَلَوْ هەرچەند حَرَصْتَ پێداگر بیت بِمُؤْمِنِينَ بڕوادار -نینە (١٠٣) وَمَا
تَسْأَلُهُمْ و- عَلَيْهِ لەسەر ئەوە مِنْ (هیچ) أَجْرٍ ج پاداشتێکیان -لێ داوا ناکەیت، إِنْ هُوَ ئەوە هەر إِلَّا تەنها ذِكْرٌ یادخەرەوەیەکە
لِّلْعَالَمِينَ بۆ گشت جیهانیان (١٠٤) وَكَأَيِّن و وەك چەندین مِّنْ لە آيَةٍ ئایەت و نیشانەی گەورە فِي لە السَّمَاوَاتِ ئاسمانەکان
وَالْأَرْضِ و زەوی (داهەیە) يَمُرُّونَ - عَلَيْهَا بەسەری دا -تێدەپەڕن وَهُمْ وئەوانیش عَنْهَا - مُعْرِضُونَ پشتی -تێدەکەن (١٠٥)
وَمَا يُؤْمِنُ و- أَكْثَرُهُم زۆربەیان -بڕوا ناهێنن بِاللَّهِ بە خودا إِلَّا ئیللا وَهُم ئەوان مُّشْرِكُونَ هاوەڵ وهاوبەش دانەرن (١٠٦)
أَفَأَمِنُوا ئایا دڵنیابوون أَن تَأْتِيَهُمْ کەوا- غَاشِيَةٌ داپۆشەرێك مِّنْ لە عَذَابِ عەزاب و ئەشکەنجەی اللَّهِ خودا -نێت بۆیان أَوْ
تَأْتِيَهُمُ یاخود السَّاعَةُ قیامەت -نەیێت بَغْتَةً لە پڕێك وَهُمْ وئەوان لَا - يَشْعُرُونَ هەستیش ناکەن (١٠٧) قُلْ بڵێ
هَٰذِهِ ئەوەیە سَبِيلِي ڕێگای من أَدْعُو بانگاواز دەکەم إِلَى بۆ لای اللَّهِ ج خودا عَلَىٰ لەسەر بَصِيرَةٍ ڕۆشنایی أَنَا خۆم
وَمَنِ و ئەوەیش اتَّبَعَنِي شوێنی من کەوتبێ وَسُبْحَانَ و بەرزی و پیرۆزی بۆ اللَّهِ خودا وَمَا أَنَا و هەرگیز من- مِنَ لە
الْمُشْرِكِينَ هاووەڵ و هاوبەش دانەران -نیم (١٠٨) وَمَا أَرْسَلْنَا و نەماننادرووە مِن لە قَبْلِكَ پێش تۆدا إِلَّا جگەلە
رِجَالًا پیاوانێك نەبێت نُّوحِي سروش دەکەین إِلَيْهِم بۆیان مِّنْ لە أَهْلِ ئەهل و خەڵکی الْقُرَىٰ دێیەکان ، أَفَلَمْ ئایا نە
يَسِيرُوا ڕۆیشتوون و نەگەڕاون فِي لە الْأَرْضِ زەوی فَيَنظُرُوا کەوا تەمەشا بکەن كَيْفَ چۆن كَانَ بوو عَاقِبَةُ سەرئەنجامی
الَّذِينَ ئەوانەی مِن لە قَبْلِهِمْ پێش ئەوان بوون ؟ وَلَدَارُ و بەدڵنیایی ماڵی الْآخِرَةِ ئاخیرەت خَيْرٌ چاکترە لِّلَّذِينَ بۆ ئەوانەی
اتَّقَوْا پارێزکاربوون و لەخودا ترساون أَفَلَا ئیتر تَعْقِلُونَ تێناگەن و پێناگەن ؟ (١٠٩) حَتَّىٰ هەتا إِذَا کاتێ اسْتَيْأَسَ -
الرُّسُلُ پێغەمبەران -گەیشتن بە کەناری بێئومێدی وَظَنُّوا و گومانیان هەر ئەوەبوو أَنَّهُمْ کەئیتر ئەوان قَدْ بەڕاستی كُذِبُوا بەدرۆ دانراون
جَاءَهُمْ (ئا لەوکاتەدا) - نَصْرُنَا سەرخستنی ئێمە -هات بۆیان فَنُجِّيَ ئەوەبوو دەربازکرا مَن ئەوەی نَّشَاءُ صلے خۆمان ویستمان- وَلَا

يُرَدُّ و- بَأْسُنَا دەردو بەڵای ئێمە /ناگێڕدرێتەو عَنِ لەو الْقَوْمِ نەتەوە و خەڵکەی الْمُجْرِمِينَ کە موجرم وستەمکارن (١١٠)

لَقَدْ بەڕاستی كَانَ - فِي لە قَصَصِهِمْ چیرۆکەکانیان عِبْرَةٌ پەند و عیبرەتێ -هەبوو لِّأُولِي بۆ خاوەن الْأَلْبَابِ هۆش وئاوەزەکان،

مَا - كَانَ - حَدِيثًا قسە و باسێك -نەبوو يُفْتَرَىٰ هەڵبەسترێ ، وَلَٰكِن بەڵکوو تَصْدِيقَ بەڕاست دانەربوو بۆ الَّذِي ئەوەی بَيْنَ

يَدَيْهِ پێش خۆی وبەردەستی خۆی وَتَفْصِيلَ وەبەوردی ڕوونکەرەوەیە بۆ كُلِّ هەموو شَيْءٍ شتێك وَهُدًى و ڕێنموونی کارێك و

وَرَحْمَةً و رەحمەتێکە لِّقَوْمٍ بۆ نەتەوە و خەڵکێك يُؤْمِنُونَ بڕوا بهێنن (١١١)